

Hyvinvointijohtaminen Tilannekatsaus

Kaupunginhallitus 4.12.2023

Tarja Puskala, hyvinvointijohtaja

Kuva: Visit Tampere / Laura Vanzo

Mitä hyvinvointi on?

Hyvinvointijohtamisen näkökulma

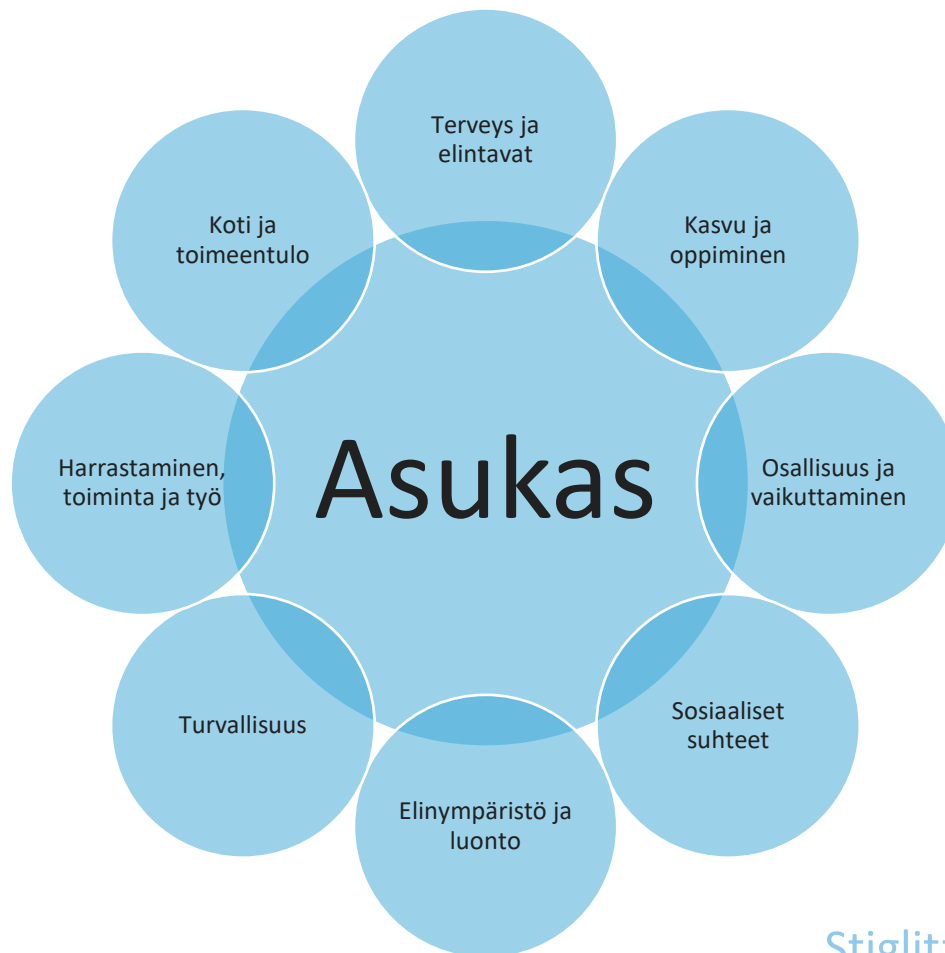
Hyvinvointi on sekä henkilökohtaiseen kokemukseen perustuva että hyvinvoinnin mittareilla ja indikaattoreilla arvioitu ihmisen hyvinvoinnin tila.

Hyvinvoinnin tekijät ja käsitykset elävät ajassa. Hyvinvointia mitataan kussakin ajassa suhteutettuna sen hetken tavoitteisiin ja käsityksiin hyvinvoinnista.

Tampere tarkastelee hyvinvointia laajasti kahdeksan osa-alueen, hyvinvointivarannon kautta.

Asukkaiden hyvinvointia ylläpitävät ja edistävät tavoitteet asetetaan hyvinvointisuunnitelmassa, joka laaditaan valtuustokausittain.

Hyvinvoinnin osa-alueet, hyvinvointivarannot

- ✓ Hyvinvointia tarkastellaan laajasti
- ✓ Kaupungin hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on laadittu näiden kahdeksan osa-alueen näkökulmasta ja sisällöistä käsin
- ✓ Valtuusto hyväksyy hyvinvointisuunnitelman valtuustokausittain. Nykyiseen hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025 on tehty soteuudistuksen vuoksi päivitys neljään tavoitteeseen, mikä raportoidaan valtuustolle vuoden 2023 tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.

Hyvinvointijohtamisen tehtävät

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen

- Kaupungin ylimmän johdon ja kaupunginhallituksen tukeminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjaustehtävässä.
- Hyvinvointijohtaja vastaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta ylimmälle johdolle ja kaupunginhallitukselle.

2. Hyvinvointialueyhteistyön johtaminen ja koordinointi

- Hyvinvointialueyhteistyöhön liittyvien asioiden valmistelu, koordinointi ja toimeenpano kaupunginhallitukselle.
- Hyvinvointialueyhteistyön ja hyvinvointiin liittyvän sidosryhmäyhteistyön johtaminen ja kehittäminen
- Hyvinvointialueen ja Tampereen kaupungin välisen lakisääteisen neuvottelun sekä yhteistyökokousten valmistelun koordinointi
- Yhdyspintatyön kaupunkitasoinen koordinaatio

3. Hyvinvointijohtamisen toimintamallien ja yhteistyöfoorumien kehittäminen ja ylläpito

- Hyvinvoinnin kaupunkitasoinen kehittäminen, poikkihallinnollisuus

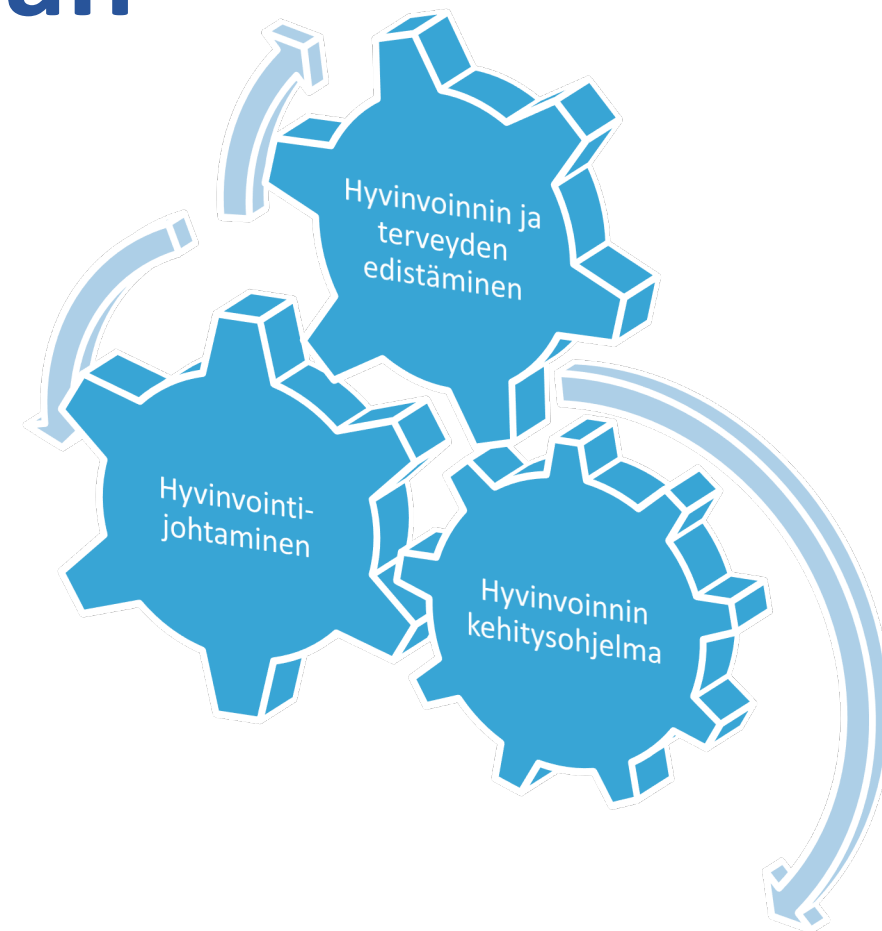
5. Muut tehtävät , esim. hyvinvointijohtajan ohjausryhmä-, työryhmä- ja verkostojäsenyydet

4. Hyvinvointijohtamisen linkittäminen osaksi strategista johtamisjärjestelmää, yhdistyminen kokonaisjohtamiseen

- Ohjaavien asiakirjojen tarkastelu
- Hyvinvoinnin kannalta keskeisten teemojen nostaminen, tavoitteiden asettaminen ja raportointi sekä hyvinvointitiedon hyödyntämisen kehittäminen
- Kaupungin roolin selkeyttäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

Hyvinvointijohtamisen suhde hyteen ja kehitysohjelmaan

- Hyvinvointijohtamisella tuetaan kaupunginhallitusta sen ohjaustehtävissä, valmistellaan asioita kaupunginhallitukselle sekä varmistetaan niiden toimeenpano. Tehtävänä on hyvinvoinnin kaupunkitasoinen kehittäminen ja poikkihallinnollisen johtamisen vahvistaminen.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaupunkitasoinen koordinaatio ja tuki on Sivistyspalveluissa. Tehtävänä on mm. hyvinvointisuunnitelman ja hyvinvointikertomuksen sekä muiden hyvinvoinnin teemaan liittyvien suunnitelmien laadinnan koordinointi.
- Hyvinvoinnin kehitysohjelman tavoitteena on asukkaiden hyvinvoinnin haasteiden ratkaiseminen ja kaupungin toimintatapojen uudistaminen hyödyntämällä tietoa, vaikuttavia toimintamalleja ja yhteistyörakenteita (ekosysteemit). Kehitysohjelman omistajuus on Sivistyspalveluissa, koska ohjelman toteutuksessa on olennaista läheisyys asukkaille järjestettäviin palveluihin. Ohjelma käynnistyy vuonna 2024. Hyvinvointijohtaja osallistuu kehitysohjelman ohjaukseen.

Hyvinvointijohtamisen keskiössä

- ✓ Asukaslähtöisyys
- ✓ Kustannusvaikuttavuus
- ✓ Tiedolla johtaminen
- ✓ Konkreettiset tehtävät ja tulokset
- ✓ Hyvinvointijohtamisen yhdistyminen kokonaisjohtamiseen

Hyvinvointijohtamisen keskiössä

Hyvinvointijohtaminen keskiössä ovat **asukaslähtöisyys, kustannusvaikuttavuus, tiedolla johtaminen, konkreettiset tehtävät ja tulokset sekä hyvinvointijohtamisen yhdistyminen kokonaisjohtamiseen.**

- Asukaslähtöisyyden ytimessä on ihmiskeskeinen lähestymistapa, joka tuo konkretiaa hyvinvointijohtamiseen. Se näkyy kuntalaisten suuntaan esimerkiksi erilaisiin elämäntapahtumiin liittyvinä palveluina. Kaupungilla ja Pirhalla on yhteiset asiakkaat ja yhteistyötä tehdään monilla tasoilla. Asukaslähtöisyyden parantamisessa kiinnitetään huomiota asukkaiden osallisuuden, yhteisöllisyyden sekä yhdenvertaisuuden vahvistamiseen.
- Kustannusvaikuttavuus kasvaa, kun kaupungin panostuksia kohdennetaan mahdollisimman vaikuttavien hyte-palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen. Tämän vuoksi kehittämistyössä ja mahdollisissa hyvinvointi-investoinneissa tulee lisätä vaikutusten ennakoarviointia. Asukkaiden omaehtoisen toiminnan mahdollisuudet ja alustojen tarjoaminen. Yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on avainasemassa.
- Kuntalaisten hyvinvointia kuvaavan tietopohjan sekä ennakoinnin avulla tunnistetaan kehittämistarpeet, joihin vastataan mm. Hyvinvoinnin kehitysohjelman avulla. Hyödynnetään tekoälyä tiedon käsittelyssä ja analysoinnissa.
- Hyvinvointi ja sen edistäminen on yhteinen asia ja sen tulee olla osa kokonaisjohtamista. Hyvinvointiteema integroidaan strategiseen johtamisjärjestelmään eli strategiaan, talousarvioon, suunnitelmiin ja ohjelmiin.
- Panostetaan sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään painottaen konkreettisia asioita, palvelutarjontaa ja tuloksia kuntalaisten hyvinvointiin liittyen.

Kaupunginhallitukselle tuotavia asioita

Kaupunginhallitus ohjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä (hallintosäätö).

Kaupunginhallitukseen tuotavia asioita:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategiset painopisteet osana toiminnan ja talouden suunnittelua
- Asukkaiden hyvinvoinnin tilan seuranta
- Hyvinvointialueyhteistyön tilannekatsaukset
- Hyvinvointialueyhteistyöhön liittyvät linjattavat asiat (esim. merkittävät tilaratkaisuja tai yhdyspintoja koskevat asiat) ja strategisesti merkittävät lausunnot (esim. Pirhan palveluverkko)

Yhteistyö Pirhan kanssa

- Systemaattista yhdyspintatyötä tehdään 11 osa-alueella (Treen yhteyshenkilöt):
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Jaana Ylänen)
 - Järjestöyhteistyö (Johanna Heine)
 - Työllisyyspalvelut (Tommi Eskonen)
 - Oppilas- ja opiskeluhuolto (Ulla Ojalammi)
 - Perhekeskustoiminta (Virve Savolainen)
 - Hyvinvointikeskustoiminta (Aija Karttunen)
 - Maankäyttö, palveluverkko ja asuntopolitiikka (Auli Heinävä)
 - Maahanmuutto ja kotoutuminen (Mari Taverne)
 - Tiedolla johtaminen (Katri Heininen)
 - Varautuminen ja turvallisuus (Jouni Perttula)
 - Yhdyspintojen johtaminen ja kehittäminen (Tarja Puskala)
- Pirha kutsuu ylimmän johdon foorumin ja kuntakohtaiset neuvottelut
 - Ylimmän johdon foorumeissa 27.9. ja 1.11.2023 käsitelty Pirhan palveluverkkoasiaa
 - Kaupungin ja Pirhan Hyte-neuvottelu pidettiin 14.11.2023
- Lisäksi kaupungin ja Pirhan johdon keskustelut strategisen tason asioista, esim. toimitilakiinteistöt, yhdyspinnat

Pirha-yhteistyön foorumit

**Yhteiset asiakas- ja
asukaspalvelut**

Palveluiden yhteistyöryhmät (esim. kuukausittain)
Yhdyspintapalveluiden operatiivinen toteutus ja arkijohtaminen

**Yhdyspintapalveluiden
johtaminen**

Pirkanmaan johtajakokous (joka toinen kuukausi)
Yhdyspintapalveluiden johtaminen ja yhteensovittaminen

**Strategisen yhteistyön
johtaminen**

Ylimmän johdon foorumi (2 x vuodessa)
Tilannekuva, puitesopimuksen seuranta

Lähde: Puitesopimus Pirkanmaan kuntien kesken, Tre Kh 6.3.2023

Yhdyspintojen tilannekatsaus

- Tampereen yhdyspintojen työryhmä on jatkanut toimintaansa syksyllä. Ryhmään on kutsuttu ja osallistuu Pirhan edustaja.
- Useassa yhdyspintakokonaisuudessa entuudestaan tutut vastinparit ovat edesauttaneet työn jatkumista. Joissakin yhdyspinnoissa vastinparin puuttuminen on heikentänyt yhteisen työn jatkumista.
- Pirhan henkilöiden osallistuminen yhdyspintatyöhön vaihtelee, ja 23 kunnan kokonaisuudessa yhdenvertaisuuden vaatimus voi vaikuttaa Tampereen yhdyspintatyöhön.
- Sopimisen ja rakenteiden muodostamisen tilanne:
 - Määritellyistä toimintaohjeista ja sopimuksista 68 % on valmiita. Edelleen puuttuu asiakasnäkökulmasta ja toiminnan kannalta kriittisiä sopimuksia (esim. TYP-yhteistyösopimus).
 - Rakenteissa hyödynnetty mahdollisimman paljon olemassa olevia yhteisiä ryhmiä, uusia myös perustettu.
- Kuluvan vuoden aikana riski Pirhan irtaantumiselle tietyistä yhdyspintapalveluista kasvanut selvästi. Yhteisen strategian löytäminen ja yhteisten tavoitteiden määrittely vaatii vielä aikaa.
- Tarvitaan enemmän yhteistä keskustelua ennen kuin Pirha tekee päätöksiä tai ratkaisuja, jotka vaikuttavat kuntien toimintaan.

Hyvinvointikeskus-konsepti

- Hyvinvointikeskuksia on Tampereella tällä hetkellä viisi: Hervanta Trio, Koilliskeskus, Lielähtikeskus, Tesoma ja Tipotie. Sote-uudistuksessa hyvinvointikeskusten toiminnan koordinointi jäi Tampereen kaupungin tehtäväksi.
- Haasteena on ollut erityisesti hyvinvointikeskusten toimijoiden väliset erot toimintakulttuurissa ja toimintatavoissa sekä yksittäisen hyvinvointikeskuksen johtamisen ja keskitettyjen kiinteistön arjen palveluroolien puute (pl. Tesoma, jossa asia on ratkaistu allianssi-mallilla).
- Ratkaisuvaihtoehtoiksi on tunnistettu kullekin hyvinvointikeskukselle oma, talon omista toimijoista koostuva ja aidosti talossa arkityötä tekevistä toimivaltaisista eri palveluiden edustajista koostuva johtotiimi tms. Kussakin keskuksessa tulee lisäksi olla päivittäisasioiden (tilat, huolto, neuvonta jne.) keskitettyyn hoitamiseen virastomestari-tyyppinen resurssi. Tilanne on tällä hetkellä erilainen eri hyvinvointikeskuksissa.
- Jatkossa ajatuksena on, että hyvinvointikeskus-termi voidaan säilyttää jatkossakin niissä kohteissa, joissa se on vakiintunut ja jonka asiakkaat tuntevat hyvinvointikeskuksena. Nykyisten hyvinvointikeskusten edellä kuvattujen arjen käytännön tehtävien koordinoititehtävä voidaan ottaa kaupungin tehtäväksi. Pirhan kanssa sovitaan tällöin kustannusten jakamisesta.

Sotetilojen sopimusten tilanne

- Pirhalle vuokrattavia kohteita on yhteensä 108 kpl. Sopimuksia valmiina 81 kpl (29.11.2023).
- **Sopimuksia ei ole vielä tehty**
 - Alivuokrakohteet 5 kpl
 - **20v/3+1 sopimuskohteet 17 kpl** (palveluasumisen kohteissa ARA-rahoitusta)
- Vuokrasopimuspalaverit viikoittain kaupungin ja Pirhan edustajien kesken

20v/3+1 kohteet, sopimukset puuttuvat:

Tipotien sosiaali- ja terveysasema (Pyynikin)

Keskuspaloasema

Hatanpää

- Hatanpään kantasairaala
- Hatanpään puistosairaala

Koukkuniemi

- Koukkuniemi Havula
- Koukkuniemi Impivaara
- Koukkuniemi Jukola
- Koukkuniemi Männistö
- Koukkuniemi huoltokeskus
- Koukkuniemi Toukola
- Koukkuniemi Urpula
- Koukkuniemi Varpula
- Koukkuniemi Jukola, palveluasuminen
- Koukkuniemi Impivaara, palveluasuminen
- Koukkuniemi Toukola, palveluasuminen
- Koukkuniemi Männistö, palveluasuminen
- Koukkuniemi Rauhaniemen sairaala

Alivuokrakohteet, sopimukset puuttuvat:

Lielahतिकeskus

Linnainmaan Koilliskeskus (Prisma)

Tesoman hyvinvointikeskus

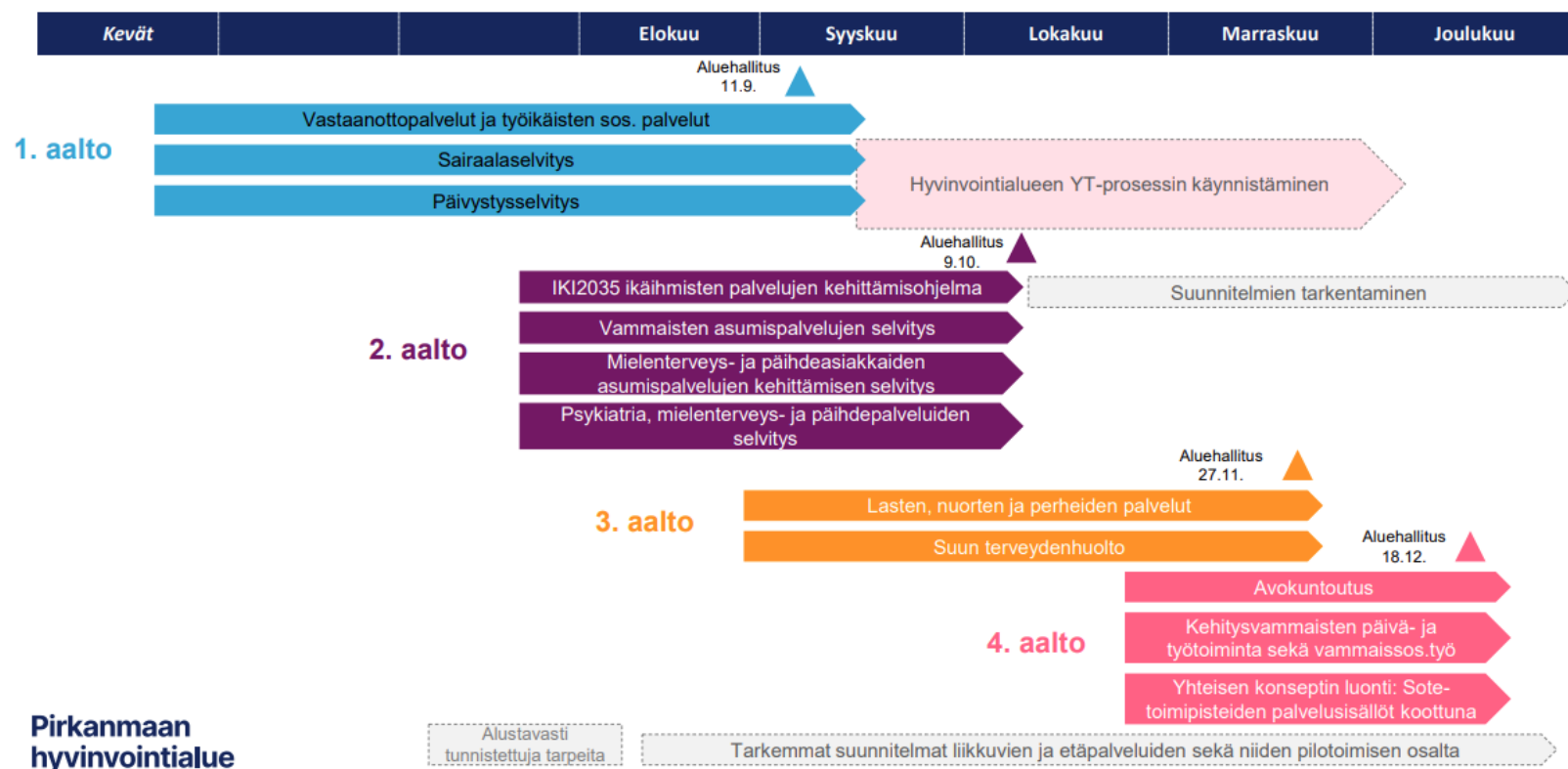
Konetalo, peruskoulun väistötila

Tullinkulma

Pirhan palveluverkkoselvitykset - kokonaisuus

- Pirhan aluevaltuusto hyväksyi 14.8.2023 palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet. Päätös sisältää yleisiä periaatteita tarkentavat palvelukohtaiset periaatteet.
- Aluehallitus käsittelee Pirhan palveluverkkoselvityksiä ja –suunnitelmia vaiheittain oheisen aikataulun mukaan.
- Tampereen kaupunginhallitus antaa lausuntonsa selvityksistä/suunnitelmista (yksitellen tai yhdistellen eri selvityksiä)

Palveluiden verkoston kehittämisen osakokonaisuudet syksy 2023

Hyvinvoinnin teemat vuoden 2024 talousarviossa

- Hyvinvointiteema sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sisältyy lähes kaikkien lautakuntien sitoviin talousarviotavoitteisiin, mikä kertoo tehtävän tärkeydestä ja poikkihallinnollisuudesta.
- Oheisten talousarviosta 2024 koottujen nostojen lisäksi laajaan hyvinvointiteemaan sisältyvät esimerkiksi koulutuksen, harrastamisen, työn, asumisen ja elinympäristön teemat.
- Hyvinvoinnin kokemus ja vaikutukset liittyvät ihmisiin ja yksilöihin. Hyvinvointijohtamisen keskiössä on asukaslähtöisyys, mikä tullaan huomioimaan hyvinvoinnin ja hyte-tavoitteiden määrittelyssä jatkossa.

Hyvinvointi ja Hyte -teemat

Valtuustokauden ja vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

Valtuustokauden tavoite: Tamperelaisten koettu hyvinvointi on parantunut

- Vuoden 2024 tavoitteet:
- 1.-9. -luokkalaisten koulupäivän aikainen koettu hyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna (87,9 %) (kopla)
- Aikuisten päihteiden omakäytön koettu haittaavuus on vähentynyt vuoteen 2022 verrattuna (12,7 %) (kuvala)

Kaupunkilaisten hyvinvointi ja terveys on parantunut ja sen edistämistyö on vahvistunut

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna (kh)
- Tamperelaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa* edelliseen vuoteen verrattuna (kopla, kuvala)
- 5. ja 8. -luokkalaisten fyysinen toimintakyky on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna (kopla)
- Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (elosa)
- Pienten lasten tuen saatavuus on parantunut toimintakauteen 2022-2023 verrattuna (kopla)

**Liikunnan ohjauspalveluiden osallistujamäärät, liikuntapaikkojen kävijämäärät sekä nuorten digitaalisen alustan kävijämäärät ja Monitoimitalon ryhmiin ja toimintaan osallistujat.*

4.12.2023

Hyvinvointierot ja turvallisuus -teemat

Valtuustokauden ja vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

Alueiden väliset hyvinvointierot ovat kaventuneet

- Kaupunkitasoinen toimintamalli kaupunginosien kehittämiseksi ja alueiden eriytymisen ehkäisemiseksi on valmistunut (akila)

Turvallisuus on parantunut ja turvallisuudentunne vahvistunut

- Lasten ja nuorten turvallisuudentunne esiopetuksesta toiselle asteelle on vahvistunut ja kiusaaminen vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna (kopla, kuvala, elosa)

Yhteisöllisyys, osallisuus ja yhdenvertaisuus -teemat

Valtuustokauden ja vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys on vähentynyt

- Kokemus asuinalueen yhteisöllisyydestä ja auttamishalusta on vahvistunut vuoteen 2021 verrattuna (kuvala)

Osallisuus on vahvistunut

- Osallistumismahdollisuuksien tunnettuus on kasvanut vuoteen 2022 verrattuna ja käyntimäärät osallistumisalustoilla ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna (kuvala)

Kaupunkilaisten yhdenvertaisuus on parantunut

- Tamperelaisten huoli rasismista ja suvaitsemattomuudesta on vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna (kh)

Luonnon monimuotoisuus -teema

Valtuustokauden ja vuoden 2024 talousarvion tavoitteet

Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa

- Kolme ehdotusta luonnonsuojelualueiksi on valmistunut päätöksentekoon ja luontotyyppien kartoitus on käynnistynyt vähintään kahdella Tampereen suuralueella (yla)

AVI:n ohjauskirje 22.11.2023

- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ohjauskirje *Ehkäisevä päihdetyö on kunnan lakisääteinen tehtävä* on osoitettu kunnan- ja kaupunginhallituksille kaikkiin kuntiin.
- Ohjauskirjeen mukaan kuntien on tärkeää kiinnittää huomiota ehkäisevän päihdetyön rakenteisiin, tehdyn työn laatuun sekä erityisesti rakenteiden ja yhteistyön ylläpitämiseen kuntien, hyvinvointialueiden ja muiden toimijoiden välillä.
- Kunnan tehtävänä on huolehtia ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin, joka Tampereella on kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta.
- Hyvinvointialue tukee alueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä ja huolehtii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.
- Kehittämistyötä tulee jatkaa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Kiitos

Lisätiedot

Tarja Puskala, p. 050 595 1079